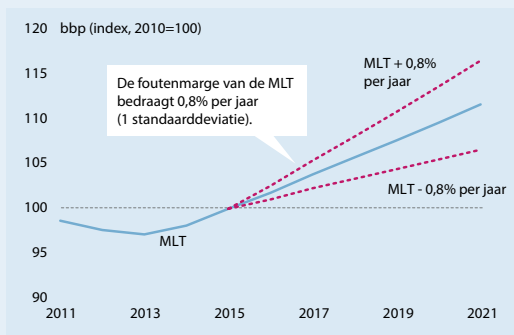

Onzekerheid rondom de raming

Elke raming kent onzekerheden. Veel onzekerheden zijn symmetrisch van karakter, de wereldhandel kan sterker of minder sterk groeien, de productiviteitsgroei kan hoger of lager zijn en er kunnen zich meer of minder mensen aanbieden op de arbeidsmarkt. Daarnaast zijn er buitengewone risico's – in OESO-terminen *extra-ordinary risks* – die in de huidige tijd neerwaarts zijn (a). Voor de periode 2018-2021 kan hierbij gedacht worden aan een nieuwe eurocrisis, een wereldwijde financiële crisis of een harde landing van de Chinese economie met onverwacht grote wereldwijde effecten.

De tweezijdige onzekerheid kan worden ingeschat op basis van in het verleden gemaakte ramingen en realisaties. De gemiddelde ramingsfout is klein, maar de onzekerheid is aanzienlijk. De standaarddeviatie van de ramingsfout is 0,8%-punt per jaar over de periode 1981-2017, waarbij de mlt-verkenning over de crisisperiode 2008-2011 buiten beschouwing is gelaten. Rekening houdend met dit symmetrische risico komt de groei in de mlt-jaren – uitgaande van 1 standaarddeviatie – 0,8%-punt hoger of lager uit dan de gemiddelde groei van 1,8% per jaar, zie figuur.

Foutenmarge rondom de voorspelling voor bbp-ontwikkeling (index, 2010=100)

Bron: CBS, eigen berekeningen ([link](#)).

(a) OESO, 2015, Economic Outlook 2015-1.